

Asia: VN/17379/2025

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Autokatsastajat AK ry katsastus-, kuljettajantutkinto- ja tarkastusalan suurimpana henkilöstöjärjestönä lausuu, Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta, diaarinumero VN/17379/2025 seuraavaa:

Kuljettajantutkintoja Suomessa pitkään hoitaneen Ajovarma Oy:n henkilöstöstä merkittävä osa on järjestäytynyt edellä mainittuun yhdistykseen. Lausunto perustuu pitkään Ajovarmassa työskennelleiden tutkinnonvastaanottajien kokemuksiin.

Olemme myös aiemmin lausuneet hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta diaarinumero: VN/8292/2021 ja luonnokseen valtioneuvoston asetukseksi ajokorteista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta diaarinumero: VN/17166/2022, joissa on jo lausuttu osin samoihin asioihin.

1. Ovatko ehdotetut toimenpiteet mielestänne perusteltuja?

Kannatamme lähtökohtaisesti esitettyjä ajokorttilain muutoksia.

Ikäpoikkeusluvan myöntämisen perusteita on syytä kiristää, jotta luvan saaminen on todellisuudessa poikkeus vähimmäisikävaatimuksesta. Ikäpoikkeuslupa tulee myöntää vain, kun hakijan perusteet ovat todelliset ja riittävät. Ikäpoikkeuslupaa tulee lähtökohtaisesti käyttää siihen tarkoitukseen, mihin lupa on myönnetty. Ts. klo 22-06 välillä suoritettavat ajot tulee sallia vain niihin

ajosuorituksiin, johon ikäpoikkeuslupa on myönnetty. Muuna aikana ikäpoikkeusluvan haltija saisi ajaa myös muita ajoja harkintansa mukaisesti.

Ikäpoikkeuslupa-ajoneuvon tunnuksettomuus edellyttäisi ajoneuvon pysäyttämistä, ennen kuin kuljettajan status selviäisi. Ajoneuvon ulkopuolelle sijoitettava tunnus helpottaisi valvontaa.

Yöaikaan ajamisen kieltoa tulee jossakin muodossa kohdistaa kaikkiin alaikäisiin moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuljettajiin: AM 120, AM 121, kevytmoottoripyörien ja traktoriluokkiin kuuluvien ajoneuvojen kuljettajien ajamista tulee rajoittaa vastaavalla ajatuksella, kuin esittämämme ikäpoikkeuslupakuljettajien ajamiseen. Klo 22-06 välisenä aikana saisi ajaa vain tarkoituksenmukaiseen ajamiseen liittyviä ajoja. Pääsääntöisesti tämä tarkoittaa kotiin johtavaa ajamista. Arvion ajamisen tarkoituksenmukaisuudesta tekisi poliisi.

Pidämme vilpin tekemisen sanktioimista kuljettajantutkinnoissa erittäin kannatettavana ja myös sen tekemistä tulee vaikeuttaa. Vilpin suuri määrä johtuu varmasti myös siitä, ettei tällä hetkellä kiinnijäämisestä seuraa käytännössä mitään sanktiota.

2. Millaiseksi arvioitte ehdotettujen toimenpiteiden vaikuttavuuden?

Katsomme esitettyjen muutosten vaikuttavan positiivisesti liikenneturvallisuuden ja ennen kaikkea nuorten, alaikäisten kuljettajien liikenneturvallisuuden parantumiseen. Esitetyillä muutoksilla ei ole todellisia nuorten kuljettajien itsenäiseen liikkumiseen eikä yksilönvapauteen liittyviä negatiivisia vaikutuksia.

3. Onko teillä ehdotuksia muista liikenneturvallisuutta parantavista toimista tai muita huomioita esitysluonnoksesta?

Henkilöauton ajokorttia suoritettaessa, peruskurssin vähimmäisopetuksesta enintään puolet voidaan antaa simulaattorilla. Eli kymmenestä (10) tunnista, viisi (5) tuntia voi olla simulaattorilla annettua opetusta. Riskien tunnistamiskoulutuksen (Rtk-kurssin) kohdalla on kerrottu, että osan koulutuksesta voi antaa simulaattorilla. Nyt kun tätä ei ole tarkemmin määrätty, niin käytännöksi on muodostunut, että simulaattorilla suoritetaan 2-3,5 ajotuntia koulutuksesta ja loput 0,5-2 tuntia suoritetaan autolla. Tämä ei ole varmastikaan ollut lainsäätäjän tarkoitus ja se on johtanut siihen, että suuri osa kurssista suoritetaan simulaattorilla, ilman konkreettista ajamista ja vuorovaikusta opettajan kanssa.

Ehdotamme, että valtionneuvoston asetukseen ajokorteista lisätään maininta, että ajo-opetuksesta enintään puolet voidaan antaa simulaattorilla.

Näemme, että tämä todennäköisesti nostaisi kurssin hintaa, mutta samalla se parantaisi liikenneturvallisuutta.

Olemme jo aiemmin ottaneet kantaa teoriakokeiden etätulkkauksen salassa pitämisen haasteisiin: Teoriakokeiden kysymykset ovat salassa pidettävää tietoa, niiden kopioiminen ja edelleen välittäminen on kiellettyä. Etätulkkauksinkin ollessa yleensä toisessa kaupungissa tai jopa toisessa valtiossa etäyhteyden päässä, emme voi ymmärtää, miten kysymysten salassapito on mahdollista. Tämä saattaa olla yksi syy teoriakokeissa esiintyneen vilpin räjähdysmäiseen kasvuun. Koekysymyksiä vastauksineen on tarjolla ja näitä yritetään vilpillisesti hyödyntää kokeissa. Mikäli etätulkkauksia halutaan jatkossa mahdollistaa salassapito huomioiden, on etätulkkauksinkin tulkattava kokeet Suomessa, palveluntuottajan (Ajovarman) toimipisteessä tutkinnonvastaanottajan valvonnassa. Tämä poikkeusjärjestely edellyttää asiakkaalta kahden suullisen kokeen varaamista samaan aikaan, itselleen ja etätulkkaukselle. Tämä saattaa tarkoittaa myös kaksinkertaista maksua asiakkaalta, mutta vastuu tulkin järjestämisestä on kokeen suorittajalla.

Opetuslupaopettajan teoriakoevaatimus on syytä palauttaa takaisin. Oppilaiden liikennesääntöjen osaamattomuus, joka ilmenee selvimmin teoriakoemenestyksen kautta, on tämän vaatimuksen poistumisen myötä huonontunut huomattavasti ja tämä heijastuu myös ajokokeisiin. Teoriakoe-kysymyksiä opitaan ulkoa, kun kokeissa käydään useasti. Todellinen osaaminen on puutteellista ja kun ajokokeen jälkeen näistä puhutaan, niin usein opettajakaan ei osaa perusasioita. Kun opetuslupaopettajan teoriakoevaatimus oli olemassa, joutuivat tulevat opettajat kertaamaan mm. liikennesääntöosaamistaan ennen opettajan teoriakoetta. Moni opetuslupaopettaja kertoi silloin, että oli hyvä asia, kun joutui tekemään päivityksen omaan osaamiseensa.

Kansanaho Heikki
Autokatsastajat AK ry - Heikki Haapanala, Antti Tuominen ja Heikki
Kansanaho